

MARIA LLUÏSA CANUT RUIZ, DOCTORA EN CIÈNCIES FÍSiques

Antoni Tudurí

Secció de
Genealogia de
l'Ateneu de Maó

Espero que el lector vulgui disculpar les freqüents al·lusions a la infància de l'autor de les *miscel·lànies*, però a mesura que va avançant el seu transcurs vital, més força prenen els records antics. Dic açò per mor de que d'al·lot, a l'estiu i a setmanes alternes, em tocava anar en bicicleta (*velo* en diuen a Ciutadella) des de ca nostra -quasi a baix de tot del carrer de Ruiz i Pablo- fins a l'antiga central de «La Eléctrica Mahonesa» a recollir un bon tros de gel, ben embolicat amb una tela de sac i posat damunt del porta equipatges de la *bici*. Lanada era bona de dur, amb costes de baixada, però la tornada era més feixuga, especialment per la costa amunt de la Campsa seguida de la del *filato*. La raó d'aquests viatges no era altra que el mon pare era empleat de «La Eléctrica Mahonesa» i a la central elèctrica aprofitaven el sobrant nocturn de corrent per fabricar gel, que sortia més barat pels treballadors. No vull imaginar què passaria si ara enviéssim a un fill a cercar gel o el què fos, a peu o en bicicleta, a 5 km de distància (10 km en total).

Dic açò per la relació mental que s'ha establert entre jo i aquest vell edifici, bastit l'any 1892 i reformat i ampliat posteriorment segons els planells de l'arquitecte Francesc Femenias i Fàbregues i coronat per una reproducció en miniatura de l'estàtua de la llibertat de New York, com a homenatge a l'electricitat per part del promotor de la primera *fàbrica de llum* de les illes Balears Francesc Andreu Femenias. Aquest edifici té un cos més elevat on es va habilitar una vivenda a on va viure els darrers anys l'eminent científica Maria Lluïsa Canut Ruiz (*Maó 1924/ +Palma 2005), pertanyent a una nissaga de notable importància a la societat maonesa de la que en parlarem en una futura miscel·lània masculina. Només recordar que era neboda dels germans Estanislau i Carles Ruiz Ponsetí i neta, per tant, de Pau Ruiz Verd i de Francisca Ponsetí Sintes.

Llicenciada en Ciències Físiques per la Universitat de Barcelona, i doctora per la de Madrid, amb només 30 anys (el títol de la tesi va ser «*Dinàmica de reds en cristales moleculares*») fou col·laboradora, investigadora i professora d'investi-

gació al Consell Superior d'Investigacions Científiques (CSIC) i fou catedràtica de la School of Engineering and Technology de la Southern Illinois University i Program Manager del US-Spain & Latin America Cooperative Program a la National Science Foundation a Washington DC (Estats Units).

♦♦ **EN TORNAR A ESPANYA** fou directora del Programa d'Administració, Cooperació Educativa, Cultural i d'Investigació entre Espanya i els EUA, de la Secretaria General Tècnica del MEC, i directora del Gabinet del Banc de Dades de la Secretaria General del CSIC. Igualment fou una de les fundadores de l'Institut Menorquí d'Estudis (IME), conjuntament amb el seu marit, el també doctor José Luís Amorós Pórtoles.

No obstant, l'aspecte que més m'ha sorprès és que, com a professora, Canut participà en una reclamació judicial contra les universitats nord-americanes per obtenir el pagament de la diferència de salari que percebien les professores universitàries respecte dels seus companys professors, contra el que preveia una llei aprovada anys abans. Les professores universitàries van guanyar el plet, i les universitats van haver d'abonar la diferència de salari dels anys transcorreguts des que s'havia aprovat la llei al mateix temps que els igualaven.

Per acabar, he trobat un fet curiós i paradoxal, al manco pel que fa a l'antic edifici de la central elèctrica, on va viure alguns dels seus darrers anys. Cal recordar que a l'any 1892 hi va haver una lluita enfeixada entre els defensors del gas i els de l'electricitat. Bé, resulta que el seu avi Pau Ruiz Verd va ser uns dels impulsors del gas com a energia a aplicar a l'enllumenat i competidor del seu veí (els dos vivien al carrer d'Isabel II, a cases a tocar) Francesc Andreu Femenias, fundador de «La Eléctrica Mahonesa». En tornar a Menorca Maria Lluïsa va anar a viure, segons informació rebuda d'Antoni Obrador Tudurí, doctor en ciències geològiques, a la fàbrica aixecada pel principal competidor del seu avi. Coses de la vida...

Un servidor té, de moment, 34 relacions directes de sang, amb un número de bots mínim de 19; Antoni Guasch té 12 relacions de sang amb un número de bots mínim de 24, però ens guanya Txiqui Terrés Ruiz, amo del Gradinata, qui només presenta 5 bots: Sa mare Amalia i Maria Lluïsa eren cosines bones.